

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

Tietojärjestelmiin kohdistuvia hyökkäyksiä koskevan EU:n direktiivin (2013/40/EU) kansalliset täytäntöönpanotoimet, OM:n lausuntopyyntö 7.5.2014 OM 15/41/2013

Oikeusministeriö pyytää lausuntoa ns. tietoverkkorikosdirektiivin täytäntöönpanemiseksi esitetystä lainsäädännöstä. Mietinnössä todetaan, että esityksen tarkoituksena on saattaa Suomen lainsäädäntö vastamaan vaatimuksia, jotka johtuvat otsikossa mainitusta direktiivistä. Mietintö kattaa vain direktiivin edellyttämät lisäykset ja muutokset.

Edellä esitetyn johdosta en pidä aiheellisena yleisellä tasolla arvioida uudistusesitysten johdonmukaista ja yhteensopivuutta kotoperäisen rikosoikeutemme aiempien linjausten kanssa. Käsittelen lyhyesti vain yhtä esiin nousevaa yksityiskohtaa.

Uutena kriminalisointina esitetään identiteettivarkautta koskevaa säännöstä (rikoslain 9 b §). Identiteettivarkaus ei mielestäni ole saanut mietinnössä ansaitsemaansa huomiota ja asemaa. Verkkoympäristössä on yleistynyt toisen henkilöllisyyden käyttö taloudellisen hyödyn tavoittelun lisäksi myös puhtaassa haittaamistarkoituksessa. Laaditaan esimerkiksi facebook -profiili tai muutoin esitetään tahallisen kompromenttoivaa materiaalia ja mielipiteitä toisen nimissä. Mahdollisuuksia on rajattomasti ja vaikutukset ovat paljon vahingollisemmat ja teon moitittavuus huomattavasti suurempi kuin esimerkiksi perinteisessä kunnianloukkausrikoksessa, jossa tekijä toimii omalla henkilöllisyydellään tai henkilöllisyytensä vain salaten.

Perusteluissa (s 61) Esitetty näkökanta, jonka mukaan ”erehtymisen vaaraa ei esimerkiksi olisi, jos toiminta on selkeästi tunnistettavissa satiiriksi” tulisi kokonaan poistaa. Käytännön soveltamisohjeeksi nouseva lausuma on liian tulkinnan- ja arvostuksenvarainen. Satiiri pitää olla mahdollista esittää varastamatta toisen identiteettiä eikä sananvapauden käyttämiseen yleensäkkään saa kuulua oikeus toimia toisen henki-

Postiosoite
PL 503
33101 Tampere

Käyntiosoite
Kelloportinkatu 5 A
33100 Tampere

Puhelin
029 56 24600

Telefax
029 56 24624

Sähköposti
sisu-suomi.sy@oikeus.fi

löllisyyttä hyväksi käyttäen.

Olisi myös tärkeätä säätää teolle rangaistusasteikko, joka vastaa teon rangaistusarvoa paremmin. Tarpeen on myös mahdollistaa riittävien pakkokeinojen käyttö esimerkiksi pakkokeinolakia muuttamalla. Mietinnössä luetellut keinot eivät viime mainittua tyydyttävästi takaa.

Näin uudistettu identiteettivarkaus mm. kattaisi kaikki rangaistuksen ansaitsevat tapaukset perusmuotoista kunnianloukkausta, joka siis voitaisiin dekriminialisoida tai (yhteiskunnan voimavarojen säästämiseksi) ainakin muuttaa "aidoksi asianomistajarikokseksi", josta ainoastaan loukatuksi itsensä tunteva asianomistaja yksin voisi syytettä ajaa.

Johtava kihlakunnansyyttäjä

Jouko Nurminen